

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Utdanning- og barnevernsavdelingen

TILSYNSRAPPORT

Skolebasert vurdering

Felles nasjonalt tilsyn 2016

Vennesla kommune – Vennesla ungdomsskole

TIL: Vennesla kommune

VÅR REFERANSE: 2016 / 4787

KONTAKTPERSON I KOMMUNEN:
Kommunalsjef Steinar Harbo

FYLKESMANNENS TILSYNSGRUPPE:
Seniorrådgiver Elisabeth Attramadal
Seniorrådgiver Maiken Messel

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
1. Innledning	4
2. Om tilsynet med Vennesla kommune – Vennesla ungdomsskole.....	4
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler	4
2.2 Tema for tilsynet	4
2.3 Om gjennomføringen av tilsynet	5
3. Skolebasert vurdering	5
3.1 Rettslig krav	5
3.2 Fylkesmannens undersøkelser	7
3.3 Fylkesmannens vurderinger	7
3.4 Fylkesmannens konklusjon.....	7
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget	9

Sammendrag

- Tema og formål

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn med Vennesla kommune som del av felles nasjonalt tilsyn 2014-2017

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, forvaltningskompetanse og skolebasert vurdering (som denne rapporten omhandler).

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at skolen ved skolebasert vurdering

- velger tema basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i Læreplanverket
- vurderer ulike endringer som kan bidra til økt måloppnåelse og følger opp disse
- sikrer en bred medvirkning i gjennomføringen
- gjennomfører vurderingen jevnlig

- Gjennomføring

Tilsynet er gjennomført ved en gjennomgang av skolens egenvurdering av de spørsmål som inngår i tilsynstemaet vedlagt underbyggende dokumentasjon og intervjuer.

Foreløpig tilsynsrapport ble oversendt kommunen 10.05.16. Fylkesmannen presenterte og begrunnet konklusjonene i sluttmøte 11.05.16.

Vennesla kommune har i e-post 22.05.16 informert om at de ikke har kommentarer til den foreløpige rapporten.

- Avdekkede brudd på regelverket

Tilsynet har ikke avdekket brudd på regelverket.

1. Innledning

Fylkesmannen åpnet 15.02.16 tilsyn med skolebasert vurdering i Vennesla kommune. Undersøkelsene har vært på skolenivå ved Vennesla ungdomsskole.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, forvaltningskompetanse og skolebasert vurdering (som denne tilsynsrapporten omhandler). Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledningsmaterieill¹ knyttet til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og veiledningssamlinger.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Kommunen er derfor adressat for denne tilsynsrapporten.

Tilsynet har ikke avdekket brudd på regelverket.

2. Om tilsynet med Vennesla kommune – Vennesla ungdomsskole

2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kap. 10 A. Fylkesmannens tilsyn på opplæringsområdet er lovlighetstilsyn jf. kommuneloven § 60 b. Fylkesmannens tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som brudd på regelverket, uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne som er brutt.

2.2 Tema for tilsynet

Temaet for tilsynet er skolebasert vurdering. Skolebasert vurdering er skolens jevnlige vurdering av i hvilken grad egen virksomhet medvirker til å nå målene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Vurdering av egen virksomhet betyr at skolen skal vurdere organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen.

I tilsynet vurderer vi om Vennesla ungdomsskole gjennomfører skolebasert vurdering i samsvar med forutsetningen.

Elevvurdering, skolebasert vurdering og nasjonal vurdering skal ses i sammenheng. De ulike formene for vurdering skal samlet sett utfylle hverandre og medvirke til at den enkelte eleven blir motivert til å ta i bruk sine evner og anlegg, og at de nasjonale målene for opplæringen styrer arbeidet i skolen (Stortingsmelding 47 1995-1996). Det overordnede formålet med tilsynet er at skolebasert vurdering på denne måten medvirker til at elevene får et godt utbytte av opplæringen.

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at skolen ved skolebasert vurdering

¹ <http://www.udir.no/Regelverk/regelverk/tilsyn/>

- velger tema basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket
- vurderer ulike endringer som kan bidra til økt måloppnåelse og følger opp disse
- sikrer en bred medvirkning i gjennomføringen
- gjennomfører vurderingen jevnlig

Manglende eller mangelfull gjennomføring av skolebasert vurdering kan føre til at skolen ikke forbedrer sin organisering, tilrettelegging eller gjennomføring av opplæringen for å øke elevenes måloppnåelse. Elevene får dermed ikke det utbyttet av opplæringen som de ellers kunne fått.

2.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Vennesla kommune ble åpnet gjennom brev 15.02.16. Fylkesmannen har krevd at kommunen legger frem dokumentasjon, jf. kommuneloven § 60 c.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju, se vedlegg.

3. Skolebasert vurdering

3.1 Rettslig krav

Nedenfor har vi oppgitt og utdypet de rettslige kravene for tilsynet med skolebasert vurdering. Alle de rettslige kravene bygger på forskrift til opplæringsloven § 2-1.

Skolen skal velge tema for den skolebaserte vurderingen basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket (LK06).

Skolen skal jevnlig vurdere i hvilken grad organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen bidrar til å nå målene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. forskrift til opplæringsloven § 2-1. I vurderingen må derfor skolen sammenholde resultatet av opplæringen med de mål og prinsipper som er formulert i læreplanverket. Denne vurderingen skal alltid, direkte eller indirekte, sikte mot å fremme elevenes utvikling og utbytte av læringen.

Som første del av å gjennomføre en skolebasert vurdering må skolen etablere et kunnskapsgrunnlag som reflekterer bredden av mål i læreplanverket.

Kunnskapsgrunnlaget må bygge på kilder som gir resultater fra faglige mål, og fra mål som omfatter elevenes trivsel og utvikling på andre områder enn de faglige. I tillegg til egne kilder har skolene tilgang til flere nasjonale kilder i Skoleporten, for eksempel Elevundersøkelsen.

Når skolen har fått et bredt kunnskapsgrunnlag, må de bruke dette til å foreta en samlet vurdering av i hvilken grad elevene når målene for opplæringen på ulike områder. Dette skal gi skolen et grunnlag til å reflektere og analysere helhetlig i hvor stor grad skolens elever har nådd målene i læreplanverket.

Basert på denne refleksjonen må skolen velge tema for den skolebaserte vurderingen. Skolen skal se på områder hvor skolen vurderer at endringer i skolens organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen kan fremme elevenes utvikling og

utbytte av opplæringen. Det vil si endringer som kan øke elevenes måloppnåelse. Valg av tema må over tid ivareta bredden av mål for opplæringen.

Skolen skal vurdere om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene i det valgte temaet.

Den skolebaserte vurderingen skal identifisere hvilke endringer som best kan øke måloppnåelsen for elevene innenfor det skolen har valgt å se på i vurderingen. Måloppnåelsen sikter her til alle målene i læreplanverket som inngår i det valgte temaet, og ikke bare faglige mål.

I kravet ligger det at skolen må vurdere endringer innenfor ulike rammebetingelser for opplæringen, og i utgangspunktet ikke bare velge å se på én type tiltak. Endringer skolen kan vurdere, er nye tiltak som for eksempel oppstart av et utviklingsarbeid. Skolen kan også vurdere om videreføring av det som skolen allerede gjør, er det beste. Skolen må vurdere endringene for skolen som helhet på systemnivå, selv om eventuelt konsekvensene av endringene i noen tilfeller primært vil vise seg for enkelte klasser eller for enkelte fag.

Skolen skal følge opp de endringer som de eventuelt kom frem til i den skolebaserte vurderingen.

Hensikten med den skolebaserte vurderingen er å sørge for at skolen lærer og utvikler seg slik at elevene i enda større grad kan nå bredden av mål i læreplanverket. Når skolen gjennom vurderingen avdekker forbedringsområder, må skolen derfor følge opp dette videre. Endringene kan både være at skolen iverksetter nye enkelttiltak, eller at de starter et utviklingsarbeid. Skolen kan også komme frem til at de kun vil opprettholde og eventuelt forsterke det de allerede gjør. I noen tilfeller kan foreslåtte endringer eller tiltak være slik at det er nødvendig med en dialog med skoleeier før tiltakene eventuelt iverksettes.

Skolen skal ha en bred og representativ medvirkning i arbeidet med skolebasert vurdering.

I ordet «skolebasert» ligger det at vurderingen må involvere alle berørte parter på skolen i både analysen og i arbeidet med endringer og tiltak på bakgrunn av analysen. Gjennom vurderingen blir personalet bevisstgjort på sammenhengen mellom hvordan opplæringen gjennomføres, og i hvilken grad elevene når målene. Lærerne vil også være sentrale i å gjennomføre de fleste endringstiltakene. Å involvere lærerne er derfor viktig for at eventuelle tiltak skal lykkes. Skolen vurderer for øvrig hvem som skal delta ut fra temaene som berøres. Å involvere elevene vil være aktuelt i mange tema.

Skolen skal gjennomføre skolebasert vurdering jevnlig.

Den skolebaserte vurderingen må utføres i samsvar med forutsetningen, jf. de foregående kravene til gjennomføringen av vurderingen. Skolen må gjennomføre slik skolebasert vurdering jevnlig, jf. forskrift til opplæringsloven § 2-1. I utgangspunktet bør vurderingen gjennomføres årlig, men det må anvendes skjønn hvor tidsbruk vurderes opp mot det forsvarlige.

3.2 Fylkesmannens undersøkelser

Fylkesmannens undersøkelsen baserer seg på skolens redegjørelse og egenvurdering i ReFlex med tilhørende dokumentasjon samt intervjuer og samtaler.

3.3 Fylkesmannens vurderinger

Ifølge egenvurderingsskjema tar skolen årlig utgangspunkt i nasjonale og lokale kartlegginger, Elevundersøkelsen og Foreldreundersøkelsen i tillegg til resultater fra nasjonale prøver og eksamen.

Ut fra kartlegginger og drøftinger/ståstedsanalyse velger skolen satsingsområde og formulerer mål videre fra dette.

Rutine for oppfølging av elevundersøkelsen og foreldreundersøkelsen og Rutine for oppfølging av nasjonale prøver gir nærmere informasjon om hvordan oppfølgingen skal gjennomføres i praksis.

De siste to årene har skolen deltatt i den nasjonale satsingen *SKU* (skolebasert kompetanseutvikling) og interkommunalt samarbeid omkring satsingen "*Inkluderende læringsmiljø*" (IL).

For *Inkluderende læringsmiljø* er det utarbeidet en egen implementeringsplan med mål, tegn og tiltak som skal evalueres og justeres hvert halvår. Et felles mål for *SKU* og *IL* inneværende periode er å øke elevinvolveringen i læringsprosessen. Et av tiltakene er økt lærertetthet i basisfagene matematikk, norsk og engelsk.

Gjennomføringen av tiltakene følges opp ved at personalet har forpliktende utprøvinger og deling av erfaringer i fellesskap. Av intervjuerne går det fram at lærerne har opplevd disse utviklingsprosessene lærerike og utviklende, og at de har bidratt til større grad av kollektive tilnærminger til gjennomføring av opplæringen. Lærerne mener også at tiltakene har bidratt til økt måloppnåelse hos elevene og bedre inkludering i ordinær opplæring.

Skoleledelsen viser til at utviklingsarbeid er tema for møter med trinnledere og ressurslærere (plangruppa) og at personalet deltar i gjennomføring av ståstedsanalysen og etterfølgende drøftinger og refleksjoner. Elevens- og foreldrenes stemmer blir vurdert ut fra besvarelser i brukerundersøkelsene.

Ekstern skolevurdering gjennomføres i tillegg hvert 4. år.

Ståstedsanalysen skal i utgangspunktet være en årlig prosess, men de siste to årene er den gjennomført hvert annet år gjennom deltakelse i den nasjonale satsingen *SKU* (skolebasert kompetanseutvikling) og interkommunalt samarbeid omkring satsingen "*Inkluderende læringsmiljø*" (IL).

Det går fram av intervjuene at vurdering av virksomheten i denne sammenhengen er prioritert av skoleledelsen og at prosesser blir fulgt opp.

3.4 Fylkesmannens konklusjon

Konklusjonen er hovedsakelig basert på skolens redegjørelse og intervjusvarene. Det foreligger ikke konkrete skriftlige konklusjoner eller referater som dokumenterer utførte ståstedsanalyser eller fullstendig skolevurderingsprosesser internt i skolens organisasjon.

Vi legger til grunn at skolens deltakelse i interkommunale prosjekter og statlige satsinger har medført at også interne prosesser har vært kanalisert mot disse prosjektene. Vi vil likevel påpeke at eksterne prosesser som SKU og IL ikke fullverdig vil kunne erstatte en jevnlig intern vurdering av i hvilken grad egen skoles organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen bidrar til å nå målene som er fastsatt i Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Vi legger likevel til grunn at intervjuene gir inntrykk av at skolen arbeider kollektivt med utfordringer som er blitt avdekket i gjennomgang av resultater fra undersøkelser og kartlegginger, og at lærerne viser til konkrete konsekvenser for læringsarbeidet innad i skolen.

Til tross for at skolebasert vurdering ikke er et begrep som brukes, og at skolen ikke har dokumentert hvilke konkrete vurderinger som er gjort av mulige tiltak for å øke elevenes utbytte og gjennomføring, konkluderer vi med at minstekravet i forskriften kan sies å være oppfylt.

Vennesla kommune oppfyller på denne bakgrunn lovkravene knyttet til gjennomføring av skolebasert vurdering.

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- Skolens egenvurderinger i ReFlex
- Rutine for oppfølging av elevundersøkelsen
- Rutine for oppfølging av nasjonale prøver
- Implementeringsplan inkluderende læringsmiljø
- Instruks for basisfagsystem
- Handlingsplan for onsdagstiden høsten 2015
- Karleggingsrutine
- Handlingsplan for onsdagstiden våren 2016
- Rutine for medarbeidersamtale og skolevandring
- Instruks for trinnleder
- Beskrivelse av prosess rundt skolebasert vurdering i forbindelse med SKU og IL
- Bestilling til UiA høsten 2014 i forbindelse med SKU

Stedlig tilsyn ble gjennomført 14. og 15. april 2016

Det ble avholdt intervjuer med:

- Tre lærere i faget kroppsøving på 9. klassetrinn
- Tre lærere i faget norsk på 9. klassetrinn
- Tre lærere i faget matematikk på 9. klassetrinn
- Skolens koordinator for spesialpedagogisk team
- Rektor, assisterende rektor og inspektør

Det ble også gjennomført samtaler med tre foreldre og to grupper på tre elever.

Fra Fylkesmannen møtte Maiken Messel, Kristin E. Robstad og Elisabeth Attramadal (sistnevnte ledet tilsynet).